

Sári László

Bondajkó számvetése

Székely Sándor kötete, 2025

Hős vagy antihős?

A verseskötet címszereplője, *Bondajkó,* végre nem lázadó ember. Lassan, ám elmélyülten és józanul gondolkodó öreglegény, aki úgy számol, hogy élete vége felé jár. Így van-e vagy nem, a számvetés az emberélet minden szakaszában hasznos, tanulságos tevékenység. Legfőképpen, ha az ember *„haragtalanul tud emlékezni”,* ha *„nem haragszik meg a világra élete végén sem”*.

Azt vallja, hogy *„mivel a természet törvényszerűségeinek ellenében az emberek nem élhetnek, csakis a létezések ezerféle formáinak elfogadása és óvása békéltetheti össze őket.”*

Bondajkó tehát nem lázad, hanem elfogad, nem színleli, hanem hirdeti a békességet és az együttérzést az összes létezővel. Bölcs, szelíd megadás ez, az alávetettség elfogadása.

„Tudatában légy, hogy az életed nem a tiéd / hanem élő öröke azoknak / akik előtted voltak / és jogos jussa azoknak / akik lesznek utánad”

„Az a világ jó… ahol magadon kívül semmit / nem tartasz magadénak / s a vágy, hogy bámit birtokolhass / csak páraként szétoszló indulat… (Bondajkóban úgy él ez / mint tiszta vízű hegyi patak / Enmaga természetéből fakad)”

Ilyen kivételes legény hát Bondajkó, akinek szelídségével, érzékenységével és naivitásával nem most találkozunk először (*Bondajkó és Onejka*, 2018, *Bondajkó az égben*, 2020), és ismerjük nyelvi leleményeinek megkapó egyszerűségét és különlegességét is. Hogy mitől lett ilyen ez a legény? Ezt is elmondja számvetésében.

„Még oskolás korában gondolt arra / nem fontos néki járni oskolába / azontúl nem is ment oda soha / …hátán fekve felhőket méricskélt / esőcseppet egyensúlyozott a tenyerén / nézett a napba és örült, hogy az ég kék / Bondajkó így élt gyerekként”

„Mi okságokat fentebb megtudott / idővel egymáshoz illeszté akkurátust / körbe járatta magában, és nem nyugodott / míg az kerek egészet ki nem adott”

Így született meg végül Bondajkó mindentudása az egész teremtett világról, így támadtak benne később sejtelmes látomások és álmok. Mind-mind békében megfértek egymással, szüksége volt rájuk, hogy az ő élete is épp olyan kerek egész legyen, mint amit maga körül látott.

Hős csak a lázadó lehet

Évszázadok dicsőséges hőse csak az lehet, aki lázad, aki tagad, aki megfedd, aki fölfed, aki elítél, számon kér, gyaláz, aki minden szándékról lerántja a leplet. Ritka eset, hogy valamely mű nem efféle hőst állít elénk. Szelíd gondolkodót, költősen tűnődőt alig ismerünk. Ha mégis ilyet látunk netán, biztosak lehetünk benne, hogy egyszerű lélek, nem kiművelt, fortélyos észjárású, aki átlát minden szitán, és egyfolytában átalakítja a világot.

Pedig csakis a puhán illeszkedő, a megmaradást, a fenntartó munkálkodást örömmel végző (v.ö. *cultura:* művelés, ápolás) hős becsüli meg az életet, a többi föl sem teszi magának a létkérdéseket. Másban spekulál, „enmagát" illetően válaszok nélkül marad. Ám őt tisztelik, róla szólnak a művek, őt tartják a társak jótevőnek, őt tekintik példaképnek. És most mégis elénk toppant Bondajkó, immár harmadszor, naiv költészete remek strófáiban most is lelket melengetően foglalja össze bölcs meglátásait, felismeréseit az egyszerű életről. „Így" kellene élnie az embernek, megmaradása és boldogulása érdekében – vallja. Mindössze ennyi lenne a dolga. Ám ez sem kevés, olykor embert próbáló erőfeszítéssel jár.

Vajon ki mondja ki egyszer, hogy mit árul el rólunk a lázadók örökös ünneplése? Mit mond rólunk furcsa hőskultuszunk? Bondajkó nem kérdez, teszi a dolgát. Hosszú, boldog élete lesz ideát és odaát egyaránt.

Székely Sándor: Bondajkó számvetése, 2025